

Cerkev se omenja v vizitaciji iz 1.1545(str.22.)
 Der Bau der Kirche, wozu man schon um die Mitte des 15.Jahrh. Vorkenrungen
 getroffen hatte, im Jahre 1463 begonnen und wurde im Jahre 1466 vollendet.
 Im Jahre 1756 war ein Vikariat bei der Kirche St.Hemma errichtet und wurden
 darüber folgende Urkunden errichtet(navaja poročilo)str.244-252)
 Gelegentlich der sogenannten josephinischen Pfarrenregulierung wurde das
 Pfarrvikariat St.Hemma zur selbständigen Pfarre erhoben.
 Die Pfarre hat dermalen eine Bevölkerung von 2650 Seelen.

Die dermalige Pfarrkirche ist nicht die im Jahre 1466 erbaute Kapelle, son-
 dern eine im 18.Jahrh. erbaute Kirche. Nur der Umstand, dass diese Kirche
 hoch und schmal gehalten ist, würde dafür sprechen, dass sie durch Umbau der
 alten, gotischen Kirche entstanden ist. Sie hat eine Kreuzform und besteht
 aus einem dreiseitig abgeschlossenen Chore und einem Schiffe, an welches rechts
 und links je eine Kapelle angebaut ist. Sie trägt einen Kappengewölbe und hat
 rechtwinklige Fenster. Sie hat 5 Altäre: Der Hochaltar s. Hemme, der rechte
 Seitertaltar S.Joanis Nep. und der linke S.Simonis Ap. Die zwei Kapellenaltäre
 s.Rosarii und s.Gertrudis(links)

Der Glockenturm ist der Kirche vorgelegt. Die drei Glocken haben Aufschriften:
 die kleine: Sancta Maria Mater Dei ora pro nobis. Anno 1750 Caspar Balthasar
 Schneider Cilleae me fudit.

die mittlere: Nicolaus Boset zu Cilli hat mich gossen anno 1644
 die grosse: Sancte Joseph ora pro nobis. Anno 1694 Nicolaus Bosset, Cilleae
 me fudit.Im Jahre 1877 verbrante der Turmdach und zwischen J.1881-1882 wurde
 ein neues pyramidales Dach vom Johann Smolle aus Sodja ves hergestellt.
 Der Pfarrer Andreas Zdolšek hat die Kirche restauriert(1828-1841)

Ign.Orožen: Das Dekanat Rohitsch, 1.1889, str.239-259.

Kaplanija: prvotna kaplanija je bila majhna hišica prekrita s slamo.
~~xxi769xpdxžupnikemxRixrožekxxprikexxxxRixžxjexxixixxxpostaxixennaxnax~~

Ign.Orožen: Das Dekanat Rohitsch, 1.1889, str.268.

Sv. Fma ob Mestinji (St. Hema)
 Fara, posvečena sv. ^{ali}mi na Vinarski gori na Vinarjah.

Pravilno orientirana cerkev stoji na hribu v n.v. 349 m. Božje pot.

Viri in literatura: Ign. Orožen: Bistum und Diözese Lavant VII. Dekanat
 Rohitsch, Maribor 1889; Farna kronika;

Cerkev sestavljajo: prizmatičen zvonik, pravokotna ladja, kateri sta ob
 vzhodni del prizidani precej nižji, 3/8 zaključeni kapeli, nekoliko ožji
 in višji, 3/8 zaključeni prezbiterij, kateremu je na severu prizidana nad-
 stropna zakristija. Ob severno stran zvonika je prizidano korno stopnišče.
 Gradnja je kamenita, ometana. Strehe so enotna, pol opečna, pol škrljeva,
 kapel strešasti škrljevi, zvonika 8-strana, piramidasta, škrljeva, sto-
 pničastega prizidka cementna.

Zunanjščina: Cerkev je velika stavba. Zvonik opasuje močan, pristrešen talni
 zidec. Ob ogalah ga poživljajo klasicistične lizene, ki tvorijo v višini
 prvega zidca nove profilacije, nekake kapitole ter se nato nadaljujejo do
 vrha. Vrh je neogotsko predelan. Stene tvorijo trikotna čela, katera spremlj
 bogato profiliran fabion. Zvonikova fasada ima ppk portal v pp okvirju
 katerega tvorita 2 toskanska polstebra in močna greda. Portal sam oblikujeta
 profilirana kapitela in enaki lok. Nato sledi 4 ozke pp line, urno kazali-
 šče in na vrhu zvonova lina, razčlenjena in z balustradno ograjo. Severna z
 zvonikova ~~linax~~ stena ima malo gotsko pp lino s posnetimi robovi n. sajdo
 zno, nato manjšo in večjo pp lino, urno kazališče in zvonovo lin. Južna
 zvonikova stena ima 5 pp ~~linx~~ lin raznih velikosti (4. je zazidana), urno
 kazališče in zvonovo lino.

Vso cerkev obteka pristrešen talni zidec in konkaven fabion; Južna ladjina stena ima veliko pp okno z rostenjem, Južna kapela ima ppu vhod z notranjim portalom ter pp okno v zapadni, jugozapadni, jugovzhodni in vzhodni steni ter v zaključnici malo okroglo lino. Severna ladjina stena ima enako okno kot južna. Kapela je enaka prejšnji, le da nima vzhodnega okna. Zakristija ima v severni steni pp vrata in v oratoriju 2 pp okni v kamenitih okvirjih s profiliranim prekladama., v vzhodni steni pa 2 pp okni, od katerih ima gornje profilirano preklado. Presbiterij ima 2 veliki pp okni v južni in 1 v severni steni ter okroglo lino v zaključnici. Stopniščni prizidek v kotu med stolpom in ladjo ima preprost pp portal v zapadni steni in 2 preprosti pp lini v obeh prostih stenah tik pod vrhom. Je jasen prizidek, ki je verjetno nadomestil prvotne lesene ~~intranse~~ dohodne stopnice na pevsko emporo. Vsi cerkveni ogali kažejo sledove slikarije, ki je imitirala "šivanje".

Notranjščina: Zvonica ima šamoten tlak, križni obok ter na straneh 2 ppu niši, v katerih desni se ~~na~~ nahaja mala ppk lina. Profiliran pp portal je ušesast ter ima profilirano preklado.

Cerkevni tlak je šamoten (izdelek "Zagorke" iz Zagreba) ter v oltarnem delu dvignjen za stopnico. Zidana pevška empora počiva na 2 slopih in 3 križnih obokih ter stopa trapecasto v prostor tako, da njegovo čelo na 2 konsolah moli globoko v ladjo. Ladjo členijo zelo plitvi pilastri, noseči profilirano popolno ogredje, ki je na zapadni steni samo naslikano, se prekinja ob kapelinih slavolokih, sicer pa obteka glavni slavolok in celoten presbiterij. Ladjo pokriva banja, katero nosijo 3 cele in 2 polovični oprogi ter 4 travje z vrezanimi sosvodnicami. Presbiterij pokriva banja na 2 oprogah s 2 travjama z vrezanimi sosvodnicami in 3- stranim zaključkom. Kapeli sta enaki ter imata slavoloka, 2 para polslopov v kotih in 2 polovična ob slavoloku ter banjo z parom sosvodnic in 3- stranim zaključkom. Vse robove sosvodnic ij oprog ter zaklinke empore krase štukirane listne vrvice.

Iz prezbiterja vodi na levo ušesast pp portal s profilirano preklado, nad njim pa je dvojna pp oratorijeva lina. Podoben portal vodi tudi iz leve kapele v zakristijo, medtem ko je vanjo iz oratorija pdp lina. Zakristija ima enak tlak in 2 križna oboka. V stolpiču so okrogle stopnice, ki vodijo v oratorij, ki ima pod in raven ometan tr strop. Fiscina je ppu in bp, stenski sakrariji so pp in bp. Cerkveno notranjščino krasi dekorativna neorenesančna slikarija iz l. 1901.

Oprava: Glavni oltar je lepo poznobaročno delo. Ima prizmatično menzo, mnogo širši podstavek, okrašen s parom nekakih pilastrov, izredno visoko predello, pred katero stoji razkošen tabernakelj, sestojec se iz polkrožno zaključene omarice, tlorisno zelo razgibanega podstavka, 3 parov kaneliranih stebrov, in 2 parov pilastrov z golšastimi nastavki, s steno zadaj med pilastri in prvim parom stebrov, okrašeno v sredini z reliefom Jezusa v Emavsu, ob straneh s školjkovino in cvetnimi obeski, Nad reliefom je plastičen BO v gloriji žarkov in oblakov. Na prednjem paru stebrov sedita puta, iz stranskih pa se dvigajo 4 volute, ki tvorijo nad BO nekaj baldahin. Na vsaki strani tabernaklja klečita na 2 volutah nad podstavkom 2 krasna angela. Oltarni nastavek sam najprej dvakrat uskoči s pomočjo 2 volut, ob strani pa 2 volutastih konsol, spletenih iz trakastega akanta. Nastavek nosita 2 gladka stebra, in 2 para kaneliranih pilastrov, sledi popolno, golšasto, ravno ogredje s segmentnima kriloma, nato atika, katero nosita 2 stebra in golšasto ogredje z ravnima kriloma in akantastima ušesoma. Na vrhu atike stoj i Mihael, v njeni ppk niši MB z otrokom, na ogredju Lucija in Katarina, v nastavku ob strani Barbara in Apolonija, v sredini pa velika ppk slika opl, ki kaže sv. Nemo, ko deli plačilo delavcem, katerih eden grabi za denarjem v skledi, katero drži svetnica v naročju. Kompozicija slike je baročno diagonalna, vendar slika ni velike kvalitete. Oltar je zelo dobro delo sredine

18. stol., a je delo 2 rok. Tabernakelj kaže na Strauba, nastavek pa je neznanega mojstra. Mašni zvonec je istočasen. Obnovljen je bil oltar l. 1890 in 1936, ko sta ga popravila in pozlatila brata Gerzina iz Kozjega. Stranska oltarja sta si podobna. Imata prizmatično menzo, podstavka, prostor no razvito predello, ki se ob straneh s pomočjo volutastih konsol razširja v prostor, nastavek, katerega nosita 2 para gladkih stebrov z bogatim jermenasto-akantastim ušesovjem, zelo bogato, ~~grižasto~~ popolno golšasto ogredje, katerega gornji del se v sredini ločno boči, široko atiko, katero nosijo 3 pari stebrov in zaključuje tlorisno razgibano ogredje ter spremlja jo jermenasto-akantasta ušesa, končuje pa jo jermenasta kartuša z gorečim srcem v sredini. Atika je v bistvu repnika nastavka.

Desni oltar, ki ima imenovani atični zaključek, ima v nastavku kipe Elizabete, Marte s prsmi, Cecilijex in Neže, v sredini ppk, opl sliko sv. Družine, katero je izdelal Osvald Bierti l. 1903., v atiki pa v pps niši Filipa s sulico ter ob strani Magdaleno in Dorotejo. Tabernakelj z volutastim baldahinom na 3 parih stebrov in paru pilastrov je novejše delo, stara pa sta ob strani klečeča angela. Teme osrednje slike krasi knježji grb krške škofije. Svečniki so bp. Oltar je iz sredine 18. stol.

Levi oltar je podoben desnemu, razen predelinih volut. Nastavek je brez ušes ter ga nosijo 3 pari stebrov. Atika je brez podstavka, a ima ob strani voluti z akantom, na temenu pa Marijin monogram v oblačnem vencu. Mesto tabernaklja zavzema podolžni podstavek, ki se v sredini polkrožno boči. Na njem klečita 2 angela. Podstavek je neokusen, novejši izdelek. V nastavku so kipi Ane, Bruna, škofa s knjigo in palico in Joahima, v sredini je ppk, opl slika v oblakah sedeče Marije z otrokom, okoli katere 3 angeli razpenjajo rožni venec ter ji polagajo na glavo krono. Sliko je izdelal Jos. Kelzler Wien 1867. V atiki so v sredini Janez Evangelist, ob strani pa svetnik brez atributov in Angel Varuh. Na hrbtni strani oltarja je nap s:

Ta altar narejen od Andreja ~~xx~~ Cesar/ podobar/ v Mozirji 1869. Obnovljen je bil l. 1904. Je skoraj verna kopija baročnega vzornika v nasprotni kapeli.

Prižnica je lepo poznobaročno delo z belo polihromacijo. Sestoji se iz konveksnega podstavka s profiliranim polkrožnim zidcem, ograje, katero poživljajo 4 volute, krasi pa v razgibanem kartušastem okvirju nahajajoči se relief Uččega Krista. Steno krasi z rokajem okrašeni vratni okvir in 2 angela-atlanta, rastoča iz školjkastih konsol ter noseča konkavno-konveksno razgibani baldahin z lambrekini, 4 volutami s sedečimi angelčki, nosečimi simbole sidro, postavne table, kelih ter z BO v oblakih med 2 angelskima glavicama na vrhu. Prižnica je kvalitetna in učinkovito dopolnjuje cerkveni interieur. Obnovljena je bila l. 1904.

Trižev pot je star tisk po Fährichu iz ca 1850.

Krstilnik je povporečno delo iz 2. pol. 18. stol., ko je nastala fara. Krstilnik ima okroglo bazo, kanelirani steber, okroglo čašasti bazen, leseni nastavek s konkavno zaključenimi vrat^{ci} ~~iz~~, volutama ob strani in volutastim frizom ter Jordansko skupino.

Orglje imajo 3 dele. Stranska kronajo veliki cvetni vazi, srednji višji pa se končuje s trikotnim čelom. Orglje so iz 19. stol. Vse ostalo je bp, razen novejše zakristijske omere iz l. 1892.

Oprema: Barvna okna so iz "raza iz l. 1903. Velika kipa Src Jezusovega in Marijinega sta novejša in bp.

V zakristiji je vse bp, v oratoriju pa je omeniti Zveličarja, lepo baročno delo iz časa nastanka cerkve ter ekspresivno Križanje iz 18. stol.

Zvonik: Na pevsko emporo vodijo polžaste kamenite stopnice. Zvonik je kamnite gradnje. Leta 1877 je udarila vanj strela, nakar so ~~xx~~ ga l. 1881-82 obnovili ter je takrat dobil novo streho. Njegov gornji del je iz 1. pol.

18. stol., torej baročen. Ima zvonove iz let: 1927, 1951, 1956.

Podstrešje: Oboki so kameniti. Vidna je enotna gradnja, le da je bila zakristija pozneje dvignjena v oratorij. Zvonik kaže na podstrešju poznogotsko biforo, posneto na ajdovo zrno in nad njo biforo, ki po členitvi kaže na 17. stol. Torej je zvonik ostanek prvotne cerkve, ki je bila tako nizka, da se ne vidi več niti njenega strešnega slemenca. Ker so gotske bifore vidne v vseh 4 stenah, dokazujejo, da so bile zvonove line, ter da so zvonik prvič povišali v 17. stol., drugič pa po zgraditvi sedanje cerkve.

Resume: Prvotna cerkev je bila zgrajena v letih 1463-1466 ter je bila posvečena l. 1487., kar opisuje Santonino. Takrat je škof tudi južinal pred kaplanijo. Sedanja cerkev je bila zgrajena l. 1717, še prvotni, le že enkrat povišani zvonik, pa je bil še enkrat povišan l. 1739. Svojo sedanjo streho je dobil l. 1881-82. Cerkev je bila obnovljena ca l. 1835, takrat je nastal verjetno tudi oratorij. Zadnjič je bila obnovljena na zunajščini od Konrada Gologranca l. 1927. Leta 1960. je bila elektrificirana.

Okolica: Cerkev stoji na platoju, kjer je bilo prvotno gotovo pokopališče. Vidni so namreč sledovi ovalnega obzidja. Pokopališče na sedanjem mestu je iz začetka 19. stol. Sedaj cerkev obdajajo šola, kaplanija, mežnarija in neka kmetija ter kapeli običajenga koncepta, kar je vse bp. Župnišče je pritlična, toda proti severu nadstropna stavba iz 2. pol. 18. stol. Ima lep portal, pp, s pazduhama, podboja krasita rombasti polji z rozetama, nato luske, preklado pa golši z diagonalama in kaplami ter po 3 speti obeski s praznim pdp poljem v sredini. Župnišče je bilo obnovljeno l. 1935.

Konservatorske opombe: Cerkev je v redu vzdrževana.

Ostalo:

OpombePoleg stare cerkve sv. Heme ~~na~~ je bila podružnica sv. Jederti, ki se l. 1545 še omenja, pač pa v letih 1684 in 1716. Podružnica, ki je imela svoj vinograd, je gotovo prednica južne kapele, ki je bila še v 19. stol. posvečena sv. Jederti. Cerkvico-kapelico so verjetno podrli, ko so zgradili sedanjo cerkev, Ker se l. 1545. še ne omenja, je gotovo nastala kasneje, morda celo že v 17. stol.

J. Curk: Celjska topografija (Šentjur), rkp. str.105-107, zapiski 1960.